

MAJJHIMA-NIKAYA

UČENJA BUDDHE

iz srednja zbirke Palikanona
Preveo sa njemačkog Drago Garić

Edition **Ugor**

Sadržaj

KNJIGA PRVIH POLA STOTINE GOVORA

PRVI DIO – KNJIGA PRAVIDA:

- 1.PRAVID
- 2.SVO UMIŠLJANJANJE
- 3.NASLIJEDNICI UČENJA
- 4.STREPNJA I STRAH
- 5.NEVINOST
- 6.ŽELJA RADI ŽELJA
- 7.POREĐENJE SA ODIJELOM
- 8.OSLOBAĐANJE
- 9.ISPRAVNA SPOZNAJA
- 10.STOŽERI UVIDA

DRUGI DIO - KNJIGA OGLAŠAVANJA LAVA:

- 11.OGLAŠAVANJE LAVA
- 12.JEZA
- 13.ULANČAVANJE PATNJE I
- 14.ULANČAVANJE PATNJE II
- 15.MJERA
- 16.ZEBNJA SRCA
- 17.ŠUMSKA OSAMA
- 18.DOBAR ZALOGAJ
- 19.DVOJAKA RAZMATRANJA
- 20.POSTUPANJE SA POMISLIMA

TREĆI DIO - KNJIGA POREĐENJA:

- 21.POREĐENJE S TESTEROM
- 22.POREĐENJE SA ZMIJOM
- 23.MRAVINJAK
- 24.BRZA POŠTA
- 25.HRANA
- 26.SVETI CILJ
- 27.SLONOV TRAG I
- 28.SLONOV TRAG II
- 29.UPOREDBA SA SRČOM DRVETA I
- 30.UPOREDBA SA SRČOM DRVETA II

ČETVRTI DIO - PRVA KNJIGA PAROVA:

- 31.U GOSINGAMSKOJ ŠUMI I
- 32.U GOSINGAMSKOJ ŠUMI II
- 33.PASTIR GOVEDA I
- 34.PASTIR GOVEDA II
- 35.SACCACO I
- 36.SACCAKO II
- 37.USAHNUĆE ŽEĐI I
- 38.USAHNUĆE ŽEĐI II
- 39.PRED ASSAPURAMOM I
- 40.PRED ASSAPURAMOM II

PETI DIO - DRUGA KNJIGA PAROVA:

- 41.BRAHMANI IZ SALE
- 42.BRAHMANI IZ VERANJAMA
- 43.OBJAŠNENJA I
- 44.OBJAŠNENJA II
- 45.VOĐENJE ŽIVOTA I
- 46.VOĐENJE ŽIVOTA II
- 47.ISTRAŽIVAČ
- 48.PRED KOSAMBIJEM
- 49.ISKUŠAVANJE BRAHME
- 50.PROGNANJE MAROŠA

KNJIGA SREDNJIH POLA STONE GOVORA

ŠESTI DIO - KNJIGA KUĆNIH OČEVA:

- 51.KANDARAKO
- 52.GRAĐANI ATTHAKAMA
- 53.KORACI BORCA
- 54.POTALIYO
- 55.JIVAKO
- 56.UPALI
- 57.UČENIK PSEĆEG PONAŠANJA
- 58.KRALJEV SIN ABHAYO
- 59.ČETIRI OSJEĆAJA
- 60.BEZ PITANJA

SEDMI DIO - KNJIGA MONAHA:

- 61.OPOMINJANJE RAHULA I
- 62.OPOMINJANJE RAHULA II
- 63.MALUNKIJIN SIN I
- 64.MALUNKIJIN SIN II
- 65.BHADDALI
- 66.POREĐENJE SA JAREBICOM
- 67.PRED CATUMOM
- 68.PRED NALAKAPANAMOM
- 69.GULISSANI
- 70.ISPRED KITAGIRIJA

OSMI DIO - KNJIGA HODOČASNIKA:

- 71.VACCHAGOTTO I
- 72.VACCHAGOTTO II
- 73.VACCHAGOTTO III
- 74.DIGHANAKHO
- 75.MAGANDIYO
- 76.SANDAKO
- 77.SAKULUDAYI I
- 78.SIN SAMANAMUNDIKA
- 79.SAKULUDAYI II
- 80.VEKHANA

DEVETI DIO - KNJIGA KRALJEVA:

- 81.GHATIKARO
- 82.RATTHAPALO
- 83.MAGHADEVO
- 84.MADHURO
- 85.KRALJEV SIN BODHI
- 86.ANGULIMALO
- 87.ŠTA JE NEKOM DRAGO
- 88.PREKRIVKA
- 89.PRAVI SPOMENICI
- 90.NA MEĐAŠU

DESETI DIO - KNJIGA SVEŠTENIKA:

- 91.BRAHMAYU
- 92.SELO
- 93.ASSALAYANO
- 94.GHOTAMUKHO
- 95.CANKI
- 96.ESUKARI
- 97.DHANANJANI
- 98.VASETTHO
- 99.SUBHO
- 100.SANGARAVO

GORNJIH POLA STOTINE GOVORA

JEDANAESTI DIO - KNJIGA SMIJEHA BOGOVA:

- 101.PRED SMIJEHOM BOGOVA
- 102.PET I TRI
- 103.MOŽDA
- 104.PRED SAMAGAMOM
- 105.SUNAKKHATTO
- 106.KA NEOMETENOSTI
- 107.RAČUNDŽIJA MOGGALLANO
- 108.UPRAVNIK IMANJA MOGGALLANO
- 109.UŠTAP I
- 110.UŠTAP II

DVANAESTI DIO - KNJIGA NIZANJA PO REDU :

- 111.NIZ
- 112.ŠEST RASTUMAČENJA'
- 113.DOBAR ČOVJEK
- 114.ČIM SE TREBA I ČIM SE NETREBA BAVITI
- 115.MNOGI OD VIDOVA
- 116.NA VIDOVNJAKOVOM GROTLU
- 117.ČETRDESETOSTRUKO MOĆNI
- 118.OBAZRIVANO UDISANJE I IZDISANJE
- 119.UVID U TIJELO
- 120.RAZLIČITI POVRATCI

TRINAESTI DIO - KNJIGA SIROMAŠTVA:

- 121.SIROMAŠTVO I
- 122.SIROMAŠTVO II
- 123.ZAČUĐUJUĆE, IZVANREDNE OBINE
- 124.BAKKULO
- 125.RAZINA OBUZDANOG
- 126.BHUMIJO
- 127.ANURUDDHO
- 128.TALOŽENJE'
- 129.GLUPAN I MUDRAC
- 130.GLASNICI BOGOVA

ČETRINAESTI DIO - KNJIGA NAZNAKA:

- 131.BLAŽENA OSAMA
- 132.BLAŽENSTVO OSAME – ANANDO
- 133.BLAŽENSTVO OSAME – KACCANO
- 134.LOMASAKANGIZO
- 135.DJELA I
- 136.DJELA II
- 137.ŠESTOSTRUKA OBLAST
- 138.PEČAT
- 139.BEZ SVAĐE
- 140.ŠESTOSTRUKI VID
- 141.ISTINA
- 142.ČISTO DARIVANJE

PETNAESTI DIO - KNJIGA ŠESTOSTRUKOG OBLASTI:

- 143.ANATHAPINDIKO
- 144.CHANNO
- 145.PUNNO
- 146.NANDAKO
- 147.RAHULO
- 148.ŠESTOSTRUKA ŠESTORSTVO
- 149.OBILJEŽJE MOĆI
- 150.DOMAĆINI IZ NAGARAVINDAMA
- 151.OČIŠĆAVANJE MILOSTINJE
- 152.MOĆ NAD ČULIMA

PRVI DIO – ČETVRTI GOVOR

STREPANJA I STRAH

Ovako sam čuo. Neko vrijeme boravio je Uzvišeni u vrtu Anathapindikosa, u šumi pobjednika kod Savathija. I ovdje se jednom obratio monasima ovako: „O monasi!“ - „Prosvjetlitelju!“, odgovoriše mu s pažnjom monasi. Uzvišeni govoraše ovako:

„Ovi plemeniti sinovi ovdje, o Gotamo, koji su radi poštovanog Gotame i pouzdanja u njega otišli od kuće u beskućništvo, slijede poštovanog Gotama, uzdižu poštovanog Gotamu, izabrali su poštovanog Gotama da ih vodim i ovi usvajaju životni pogled i način života Gotame.“

„Tako je, brahmane, tako je, brahmane. Plemeniti sinovi, koji su radi pouzdanja u mene došli od kuće ovdje u beskućništvo, me slijede, uzdižu, izabrali su me da ih vodim, i oni usvajaju moj životni pogled i način života, o brahmane.“

„Ali teško je živjeti ovdje, o Gotamo. U dubokoj šumi, na zabitim mjestima, teško je njegovati osamu, teško uživati samoću; šumski klanci mora da sleđuju srce u tijelu monahu koji ne može smoći duhovnu prisebnost.“

„Tako je, brahmane, tako je, brahmane. Jeste, teško je zbilja ovdje živjeti, brahmane. U dubokoj šumi, na zabitim mjestima, teško je njegovati osamu, teško uživati samoću; šumski klanci mora da sleđuju srce u tijelu jednom monahu koji ne može smoći duhovnu prisebnost.“

„I meni je brahmane prije potpunog probuđenja,

još potpuno neprobuđenom, kad sam izvojevavao probuđenje5 bilo tako: „Ah, teško je živjeti ovdje u dubokoj šumi, na osamnim mjestima. Teško je njegovati osamu, teško uživati samoću; šumki klanci mora da zaustavljaju srce u tijelu monahu koji ne može smoći duhovnu prisebnost.>

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji traže zabita mjesta, a neočišćeni su činjenja, doživljavaju strepnju i strah od krivice jer njihovo činjenje nije očišćeno. Ali ja, koji u činjenju nisam nepročišćen, tražim zabita mjesta u dubokoj šumi da vježbam čisto činjenje: tražite li vi sveti, čistog činjenja, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ova čistota činjenja svojstvena, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani, koji traže zabita mjesta, a neočišćenih su riječi, oni doživljavaju strepnju i strah od krivice jer njihove riječi nisu očišćene; ali ja, koji u riječima nisam neočišćen, tražim zabita mjesta u dubokoj šumi da vježbam čist govor: tražite li vi sveti, čisti govorenja, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ova čistota govora svojstvena, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji traže zabita mjesta, a neočišćeni su misli, oni doživljavaju strepnju i strah od krivice jer njihove misli nisu očišćene; ali ja, koji u mislima nisam neočišćen, tražim zabita mjesta u dubokoj šumi da vježbam čistu misaonost: tražite li vi sveti, čistog mišljenja, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ova čistota misli svojstvena, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji traže zabita mjesta, a nepročišćenog su bića, oni doživljavaju strepnju i strah od krivice jer njihova duševnost nije pročišćena; ali ja, koji u biću nisam nepročišćen, tražim zabita mjesta u dubokoj šumi da vježbam pročišćavanje duševnosti: tražite li vi sveti, pročišćenog bića, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ova pročišćenost bića svojstvena, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji požudno traže zabita mjesta, a puni žestokih želja oni doživljavaju strepnju i strah od krivice jer su požudni, jer su ispunjeni žestokim željama; ali ja tražim zabita mjesta u dubokoj šumi nepožudan, prazan žestokih želja. Ja sam bez požude: tražite li vi sveti, bez požude, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ovo otsustvo požuda svojstveno, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji traže zabita mjesta iz ogorčenja, ispunjeni potisnutom mržnjom, oni doživljavaju strepnju i strah od krivice jer su upravo ispunjeni potisnutom mržnjom, jer je njihova namjera da tu borave iz ogorčenja; ali ja tražim zabita mjesta u dubokoj šumi oslobođen mržnje i bez ogorčenja. Ja osjećam sažaljenje: tražite li vi sveti, ispunjeni sažaljenjem, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ovo sažaljenje svojstveno, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji traže zabita mjesta iznemogli i smorneni, oni

doživljavaju strepnju i strah od krivice jer se prepuštaju tromosti umora; ali ja tražim zabita mjesta u dubokoj šumi, odbijajući tromost umora od sebe. Ja sam sebe oslobodio tromosti umora: tražite li vi sveti, slobodni od tromosti umornosti, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ova tromost umora strana, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji traže zabita mjesta uzbuđeni, nemirnog duha, oni doživljavaju strepnju i strah od krivice upravo jer su uzbuđeni, jer su nemirnog duha; ali ja tražim zabita mjesta u dubokoj šumi bez uzbuđenja, bez nemira u duhu i živim spokojne duše: tražite li vi sveti, spokojne duše, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ova spokojnost svojstvena, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji s kolebanjem i sumnjom traže zabita mjesta, oni tu doživljavaju strepnju i strah od krivice jer su kolebljivi i nesigurnog duha; ali ja tražim zabita mjesta u dubokoj šumi siguran u sebe i bez sumnje. Ja sam moga siguran: tražite li vi sveti, sigurni svoga, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ova sigurnost svojstvena, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji samohvalni, nalazeći zamjerke kod bližnjih traže zabita mjesta, oni doživljavaju strepnju i strah od krivice jer se diče bom i omalovažavaju druge; ali ja tražim zabita mjesta u dubokoj šumi ne dičiči se bom i ne omalovažavajući druge. Ja sam slobodan od laskanja sebi i zamjerki bližnjem: tražite li vi sveti, slobodni sa-

mohvalisanja i zamjerki bližnjem, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane da mi je samohvalisanje i zamjeravanje bližnjem strano, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji traže zabita mjesta u zebnji i neodlučnosti, oni doživljavaju strepnju i strah od krivice jer upravo drhću i jer su neodlučni; ali ja tražim zabita mjesta u dubokoj šumi, bez drhtanja i bez neodlučnosti. Ja sam bez zebnje i neodlučnosti: tražite li vi sveti, bez zebnje i neodlučnosti, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da su mi zebnja i neodlučnost strani, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji škrtareći traže zabita mjesta da bi ih darovali, radi časti i ugleda, oni doživljavaju strepnju i strah od krivice upravo jer priželjkuju obdarivanje, čast i ugled; ali ja tražim zabita mjesta u dubokoj šumi ne ulizgujući se daru, časti i ugledu. Ja sam sebi samom dovoljan: tražite li vi sveti, skromni, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ova skromnost svojstvena, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji traže zabita mjesta iz skrhanosti i malodušja, oni doživljavaju strepnju i strah od krivice upravo jer su slomljeni i malodušni; ali ja tražim zabita mjesta u dubokoj šumi ne iz skrhanosti i malodušnosti. Ja sam nepokolebljiv: tražite li vi sveti, nepokolebljivi, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ova nepokolebljivost svojstvena, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji traže zabita mjesta smetenog i pomućenog razuma, oni doživljavaju strepnju i strah od krivice upravo jer su smetenog i pomućenog razuma; ali ja tražim zabita mjesta u dubokoj šumi nesmeten i nepomućen. Ja sam jasnog razuma: tražite li vi sveti jasnog razuma zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ovaj jasni razum svojstven, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji traže zabita mjesta nepostojanog i rasijanog uma, oni doživljavaju strepnju i strah od krivice upravo jer su nepostojani i rasijani; ali ja tražim zabita mjesta u dubokoj šumi, ne nepostojan i nerasijan. Ja sam sabran: tražite li vi sveti, sabrani, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ova prisebnost duha svojstvena, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Svi dragi asketi i brahmani koji tvrdoglavi i tupi traže zabita mjesta, oni doživljavaju strepnju i strah od krivice upravo jer su tvrdoglavi i tupi; ali ja tražim zabita mjesta u dubokoj šumi netvrdoglav i netup. Ja sam mudar: tražite li vi sveti, mudri, zabita mjesta u šumi, onda sam jedan od vas.> Kad uočih, brahmane, da mi je ova mudrost svojstvena, uveća mi se zadovoljstvo prema životu u šumi.

„I tu, brahmane, rekoh sebi: <Kako bi bilo da u nekim ozloglašanim noćima punog i mladog mjeseca, njegove rastuće prve i smanjujuće druge četvrti posjetim grobne humke u gajevima, šumama, ispod drveća, da bivam na mjestima strave i užasa, samo da bi iskusio šta je to strepnja i strah?> I tokom vremena, brahmane, posjećivah u ozloglašanim noćima punog i mladog

mjeseca, njegove rastuće prve i smanjujuće druge četvrti grobne humke u gajevima, u šumama, ispod drveća i bivah na mjestima strave i užasa. I dok sam ad tu sjedio, brahmane, prošla bi srna ili šumska kokoš i skršila granu, ili bi vjetar i šušкао opalim lišćem. Ali ja pomislih: <Ovdje će prestati ona strepnja i strah.> I ja rekoh sebi, brahmane: <Šta ja to čekam nesrođen s pojavom plašenja? Na kakvu pojavu plašenja ja čekam, njoj nesrođen? Pa kako bi bilo da ovu strepnju i strah odmah presretnem kad se pojave.> I ona zaplašenost i strah me obuze dok sam mirno išao gore i dole. Ali umukao brahmane, niti se zaustavih, niti sjedoh, niti legoh, prije nego se ne suočih idući miran gore i dole s onom zaplašenosti i strahom. I ona strepnju i strah mi priđe dok sam mirno stajao. Ali brahmane, niti idah gore i dole, niti sjedoh, niti legoh, prije nego što se stojeći miran ne suočih s onom zaplašenosti i strahom. I ona strepnju i strah mi priđe dok sam mirno sjedio. Ali niti legnuh, brahmane, niti ustah, niti pak idoh okolo, prije nego što se sjedeći miran ne suočih sa onom strepnjom i strahom. I ona strepnju i strah mi se približi dok ležah. Ali niti se pridigoh, brahmane, niti ustah, niti pak idoh okolo, prije nego što se ležeći miran ne suočih sa onom zaplašenosti i strahom.

„Ali ima, brahmane, asketa i brahmana, koji noć drže za dan i dan za noć. To ja zovem, brahmane, sumanutošću onih brahmana i asketa. Ali meni je, brahmane, dan dan i noć noć. Pa ako se onda može za jednog čovjeka s pravom reći, brahmane: <Jedno nezabludeno biće se pojavilo na svijetu. Mnogima za dobrobit, mnogima za spasenje, iz samilosti prema svijetu, na korist, dobrobit i spas bogovima i ljudima>, onda se to s pravom može reći za mene: <Jedno nezabludeno

biće se pojavilo na svijetu. Za dobrobit mnogima, za spasenje mnogima, iz samilosti prema svijetu, na korist, dobro i spas bogovima i ljudima.>

„Ali izdržavah brahmane, postojano, bez kolebanja, pri jasnom razumu, bez ometanja, umirenog tijela, bez uzbuđenja, pribrane duševnosti, ujedinen. Bivajući sasvim daleko od požude, sasvim daleko od nedobrotvornih svari, postigoh brahmane u promišljajućoj, podsjećajućoj, mirorađajućoj, blaženoj vedrini, posvećenje prvog promatranja.

„Okončavanjem promišljanja i podsjećanja stekoh unutrašnju mirnoću mora, duševno ujedinenje, i razriješen promišljanja i podsjećanja, boravih u blaženoj vedrini koja je rođena sjedinjenjem, u posvećenju drugog promatranja.

„U vedrom duševnom miru boravih neuzbuđujući se ničim, jasno svijestan, osjećah sreću u tijelu za koju sveti kažu: <Onaj koji se pri uvidanju ničim ne može uzbuditi živi usrećen>; tako postigoh posvećenje trećeg promatranja.

„Nakon odbacivanja radovanja i tugovanja, uništenja negdašnje radosti i tuge, neuzbuđujući se ničim postigoh uvid u potpunu čistotu koja je razriješena radovanja i tugovanja. Posvećenje četvrtog promatranja.

„Ovakve duševnosti, usrdan, profinjen, pročišćen, oplemenjen, očišćen od primjesa, istančan, gibak, čvrst, nepovrijedljiviv usmjerih um na prisjećajuće prepoznavanje ranijih vidova bitisanja. Prisjećah se nekih različitih ranijih oblika bivstvovanja, jednog života, onda drugog, trećeg, četvrtog, petog, desetog, dvadesetog, tridesetog, četrdesetog, pedesetog, stotog, hiljaditog, desethiljaditog života, onda vremena nastajanja nekih svijetova, vremena nastajanja-nestajanja nekih svije-

tova: <Tamo bijah ja, imadoh ono ime, onoj obitelji pripadah, to bijaše moje stanje, to moj poziv, takvo dobro i loše sam doživio, takav mi bijaše kraj života; kao drugačiji ponovo stupih tamo negdje drugdje u bitisanje: Tamo bivah, imadoh ono ime, onoj obitelji pripadah, to bijaše moje stanje, to moj poziv, takvo dobro i loše sam doživio, takav mi bijaše kraj života; kao drugačiji ponovo stupih tamo negdje drugdje u bitisanje.> Tako se sjećah nekih različitih ranijih oblika bitisanja, svakog sa svojstvenom obilježjem, sa svojstvenim odnosima. Ovo znanje, brahmane, sam u prvim noćnim satima kao prvo izborio neumorno se zadržavajući tamo. Trudeći se u čvrstoj, uzavreloj namjeri, rasturih neznanje, stekoh znanje, rasturih tamu, zadobih svjetlo.

„Ovakve duševnosti, usrdan, profinjen, pročišćen, oplemenjen, očišćen od primjesa, istančan, gibak, čvrst, nepovrijedljiviv usmjerih um na poznaju nestajanja - pojavljivanja bića. Nebeskim okom, očišćenim, koje seže izvan ljudskih granica, vidjeh zla i plemenita, lijepa i nelijepa, sretna i nesretna bića kako nestaju i kako se ponovo pojavljuju. Poznah kako se prema njihovim djelima ponovo vraćaju: <Ova draga bića su djelima zbilja sklona lošem, riječima sklona lošem, mislima sklona lošem. Kude plemenito, cijene pogrešno, čine pogrešno. Oni po prestanku tijela, nakon smrti, dospjevaju stranputici, dole u ponor, u donji svijet. Ona draga bića, naprotiv, su djelima sklona dobrom, riječima sklona dobrom, mislima sklona dobrom. Ne kude plemenito, paze na ispravno, čine ispravno. Oni po prestanku tijela, nakon smrti, dospjevaju na dobar put, u blaženi svijet.> Tako ja gledam nebeskim okom. Očišćenim, koje seže izvan ljudskih granica. I vidim zla i plemenita, lijepa i nelijepa, sretna i nesretna bića kako nestaju i kako se ponovo

pojavljaju. Poznajem kako se prema njihovim djelima ponovo vraćaju. Ovo znanje, brahmane, sam kao drugo izborio u ponoćnim satima neumorno se zadržavajući tamo. Trudeći se u čvrstoj, uzavreloj namjeri rasturih neznanje, stekoh znanje, rasturih tamu, zadobih svjetlo.

„Ovakve duševnosti, usrdan, profinjen, pročišćen, oplemenjen, očišćen od primjesa, istančan, gibak, čvrst, nepovrijedljiv um na poznaju usahnuća privida. <Ovo je patnja> razumjeh doslijedno istini. <Ovo je razvoj patnje> razumjeh doslijedno istini. <Ovo je razrješenje patnje> razumjeh doslijedno istini. <Ovo je put koji vodi razrješenju patnje> razumjeh doslijedno istini. <Ovo je zabluda> razumjeh doslijedno istini. <Ovo je razvoj zablude> razumjeh doslijedno istini. <Ovo je razrješenje zablude>. <Ovo je put koji vodi do razrješenja zalučivanja> razumjeh doslijedno istini. Ovakvim prepoznavanjem, ovakvim viđenjem se moja duševnost razriješi zalučivanja želja, izbavi od zalučivanja bivstvovanja, razriješi zumanutosti neznanja, ovo saznanje se uzdignu. <Usahnuto je rađanje, okončano asketstvo, okončano djelo, ništavan je svijet> razumjeh. Ovo znanje, brahmane, sam kao treće izborio u zadnjim satima noći neumorno se zadržavajući tamo. Trudeći se u čvrstoj, uzavreloj namjeri rasturih neznanje, stekoh znanje, rasturih tamu, zadobih svjetlo.

„Ali možda bi ti brahmane mogao pomisliti: <Pa ni danas asket Gotamo nije stvarno očišćen pohote, mržnje i zablude luđenosti: zato traži zabita mjesta duboko u šumi.> Ali to ne trebaš razumjevati tako, brahmane. Iz dva razloga brahmane ja tražim duboko u šumi zabita mjesta: radi pstvenog dobra u ovoj vremenosti i radi sažaljenja prema onima koji me slijede.>

„Zbilja je podario gospodin Gotamo sažaljenje

onima koji ga slijede onako kako to Svetom, potpuno Probuđenom dostoji. Divno, o Gotamo, divno, o Gotamo! Isto kao kad bi se udredbe srušeno, ili prekriveno otkrilo, ili kao kad bi se ukazao put zalutalom ili prinijelo svjetlo tami: <Ko ima oči, vidjeće stvari>: isto tako je gospodin Gotamo veoma svestrano predočio učenje. I tako uzimam utočište kod gospodina Gotame, u učenju i u bratskom redu: Vjernim pristalicom neka me smatra gospodin Gotamo, od danas pa cjeli život.“